

Mobilne kurniki dla kurcząt brojlerów

Wstęp

Hodowla wolno rosnących kurcząt Label Rouge w mobilnych kurnikach jest szczególnie rozpowszechniona w południowo-zachodniej Francji. Ten gęsto zalesiony region oferuje szczególnie dobre warunki dla kurcząt. Istnieją różne rodzaje kurników, mniej lub bardziej nowoczesne. Są one umieszczane w jednym miejscu na cały okres chowu. Pod koniec okresu chowu kurczaki są wysyłane do ubojni, kurniki są czyszczone i dezynfekowane, a następnie transportowane do nowego miejsca.

Przykład przedstawiony w niniejszym materiale znajduje się w południowo-zachodniej Francji, patrz rys. 1.

Opis gospodarstwa

Gospodarstwo posiada 14 mobilnych kurników, z których każdy mieści 1050 wolno rosnących kurcząt, tj. partię 14700 kurcząt chowanych zawsze w tym samym czasie od pierwszego dnia życia, a zatem w jednym stadzie

Gospodarstwo przestrzega przepisów "Label Rouge", a także indywidualnego programu dobrostanu, wymaganego przez sprzedawców detalicznych. Minimalny wiek uboju kurcząt "Label Rouge" wynosi 81 dni, ale w tym gospodarstwie jest to około 90 dni.

Rys. 1. Lokalizacja farmy (czerwona kropka).

Charakterystyka budynków i wybiegów

Przed wejściem na teren gospodarstwa znajduje się pomieszczenie sanitarne. Umożliwia ono całkowitą zmianę odzieży i umycie rąk.

Mobilne kurniki mają powierzchnię 60 m² (6 m x 10 m), więc gęstość obsady wynosi 17,5 kurczaka/m², gdy wszystkie kurczaki są w środku. Kurniki są umieszczone na ziemi, a w środku znajduje się słomiana ściółka.

Ściany mają półprzezroczysty obszar, aby umożliwić przepływ naturalnego światła do środka (rys 2) i dwa otwory po jednej (długiej) stronie, aby zapewnić dostęp do wybiegu (rys 3).

Rys. 2. Długi bok kurnika z oknami, widoczny jest również zasilanie.

Rys. 3. Otwory wyjściowe na drugim, długim boku kurnika.

Mobilne kurniki dla kurcząt brojlerów

Na rys. 2 można zobaczyć zasilacz, który umożliwia automatyczne otwieranie otworów. Jednak taka automatyzacja nie jest możliwa we wszystkich sytuacjach, zarówno ze względu na możliwości techniczne, jak i koszty.

14 kurników jest ustawionych naprzeciwko lasu (rys. 4). Minimalna przestrzeń między dwoma kurnikami wynosi 10 metrów.

Istnieją różne modele kurników o różnym stopniu izolacji, ale wszystkie oferują możliwość dogrzewania, ściółkę, naturalne światło, wodę, paszę i dostęp do wybiegów.

©ANSES

Rys. 4. 14 kurników położonych na płaskim i osuszonym terenie w pobliżu lasu.

Każdy dłuższy bok kurnika jest wyposażony w otwierane okna do wentylacji. W razie potrzeby drzwi na każdym krótszym boku można również otworzyć (lub mają one otwory), aby zwiększyć wydajność wentylacji (rys 5).

Pasza jest dostarczana ręcznie, a woda jest rozprowadzana za pomocą poidel ze zbiornikiem pod spodem, aby zachować dobrą jakość ściółki (rys5).

©ANSES

Rys. 5. wyposażenie wewnętrzne kurnika

Wybieg musi zapewniać co najmniej 4m² na ptaka, przy jednoczesnym przestrzeganiu specyfikacji "Label Rouge Liberté" (w tym konkretnym gospodarstwie), tj. musi być otwarty i bez ogrodzeń. Dobry wybieg musi mieć różne obszary, aby spełnić wymagania programu Label Rouge: Obszar, na którym umieszczone są kurniki, który musi być płaski i dobrze odwodniony (rys. 4).

- Obszar porośnięty drzewami, który zapewnia cień, schronienie, ochronę przed wiatrem i grzędę (rys. 6 i 7),
- Obszar niższej roślinności, gdzie kurczaki mogą wyrażać swoje naturalne zachowania, np. dziobanie, drapanie, kąpiele pyłowe... (rys. 8).

©ANSES

Rys. 6. obszar leśny z zadrzewieniem.

©ANSES

©ANSES

Rys. 7. naturalne możliwości grzędowania.

©ANSES

Rys. 8. obecność niskich, gęstych roślin

Mobilne kurniki dla kurcząt brojlerów

Kurczaki mają wybór, aby zbadać każdy obszar. Kiedy przechodzą przez bardziej otwarty obszar, biegają, aby zminimalizować narażenie na potencjalne drapieżniki. Stymuluje to ich funkcje lokomotoryczne i pomaga utrzymać dobrą kondycję fizyczną. Wideo:

Kurniki pozostają na miejscu przez trzy miesiące, czyli czas potrzebny do wyhodowania stada kurczaków. Po tym okresie następuje miesiąc prac sanitarnych (czyszczenie/dezynfekcja), a następnie kurniki są przenoszone w inne miejsce. W tym cyklu produkcyjnym gospodarstwo utrzymuje trzy stada rocznie.

W tym konkretnym gospodarstwie były 3 różne lokalizacje. Wybór ten wynikał z dwóch powodów:

- Aby mieć miejsca dostosowane do każdej pory roku (gorącej, zimnej lub mokrej)
- Aby mieć wystarczająco dużo czasu (jeden rok) na naturalną regenerację terenu.

Ryc. 9. Miejsce letnie (1); miejsce wiosenne (2) i miejsce zimowe (3).

Przygotowanie pomieszczenia i rozpoczęcie hodowli

Przed przyjęciem piskląt każdy kurnik jest przygotowywany: Duży bal słomy (około 500 kg) jest używany jako ściółka do kurnika (7-8 kg/m²).

- Pod poidłami umieszcza się paski papieru, na których umieszcza się odrobinę paszy, aby przyciągnąć jednodniowe pisklęta.
- W pobliżu poidel umieszcza się małe karmidła (z paszą dla piskląt).
- Większe okrągłe karmniki są również obecne od samego początku.

- Wymagany jest jeden lub dwa grzejniki gazowe, w zależności od poziomu izolacji kurnika. Ogrzewanie jest utrzymywane do momentu, gdy zwierzęta są wystarczająco opierzone i mogą wyjść na wybieg.
- Małe karmniki są usuwane po dwóch tygodniach. Poidła i większe karmniki będą podnoszone w miarę wzrostu ptaków.
- W zależności od pory roku i warunków klimatycznych, młode kurczaki mogą być wypuszczane na wybieg w wieku od 36 do 43 dni, zgodnie ze specyfikacjami Label Rouge.

©ANSES

Rys. 10. Kurnik przystosowany do umieszczenia jednodniowych piskląt.

Kurniki są zazwyczaj pozbawione ogrzewania i grzęd. Grzejniki mogą być dostępne, gdy temperatury są zbyt niskie. Niektórzy rolnicy instalują grzędy, aby spełnić indywidualne programy dobrostanu, ale ptaki zazwyczaj wolą grzędować na zewnątrz. Kurczaki opuszczają kurniki rano przez otwory i wracają dopiero wieczorem, chyba że w ciągu dnia jedzą i piją lub czują się zagrożone. Gdy otwory są otwarte, zwierzęta przebywają głównie na zewnątrz, wykonując naturalne zachowania, takie jak: eksploracja, żerowanie, interakcje społeczne, kąpiele w piasku patrz wideo:

Woda jest podłączona bezpośrednio do poidel. Jednak w tym przypadku nie ma automatycznej dystrybucji paszy, a karmniki są uzupełniane ręcznie jeden po drugim.

Mobilne kurniki dla kurcząt brojlerów

Pasza jest przywożona na miejsce za pomocą urządzenia nazywanego "dystrybutorem", która dzięki systemowi pneumatycznemu, tłoczy paszę przez rurę, którą hodowca napelnia każdy karmnik w każdym kurniku

Rys. 11. Ciągnik z automatycznym systemem dystrybucji paszy.

W kurnikach temperatura jest kontrolowana przez odczyt termometrów, a wentylacja jest regulowana ręcznie poprzez otwieranie okien bocznych (rys. 12) oraz całkowite lub częściowe otwieranie drzwi (rys. 5).

W przypadku bardzo wysokich temperatur, może być konieczne rozpylenie wody wokół lub nawet na kurniki.

Rys. 12. Ręczne otwieranie/zamykanie zaston (po lewej), termometr umieszczony we wszystkich kurnikach (po prawej).

Przygotowanie do usunięcia i transportu do rzeźni

Wszystkie ptaki są w tym samym wieku, a ich wywóz odbywa się w 2 lub 3 partiach, zazwyczaj w tym samym tygodniu.

Mobilny system kurników jest przeznaczony dla wolno rosnących kurcząt. Umożliwia on ptakom realizację ich specyficznych potrzeb behawioralnych: eksplorację i lokomocję (chodzenie, bieganie, latanie), żerowanie (chodzenie, drapanie, dziobanie), interakcje społeczne, zachowania związane z komfortem (kąpiele piaskowe i słoneczne, ...) i odpoczynek (grzędowanie).

Ta wolność idzie w parze ze zwiększonym ryzykiem drapieżnictwa (stres, śmiertelność) i większą zależnością od warunków klimatycznych.

W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na rozmieszczenie budynków i ich lokalizację w miejscu dostosowanym do pory roku i potrzeb zwierząt (należy rozważyć ochronę wybiegów).

Mobilne kurniki nie są wyposażone we wszystkie systemy monitorowania parametrów jak w przypadku dużych ferm. Niemniej jednak muszą one pozwalać na ograniczenie występowania stresu termicznego (izolacja, otwory wentylacyjne).

Karmienie i pojenie musi być wykonywane z wielką starannością od samego początku, ponieważ zaopatrzenie budynku jest mniej zautomatyzowane i wymaga dużego zaangażowania personelu.

Hodowla w mobilnych kurnikach (np. zgodnie z programem Label Rouge) musi być zgodna ze specyfikacją programu i wymaga od hodowcy wielu umiejętności, ponieważ warunki są mniej kontrolowane. Nie jest to samo w sobie gwarancją dobrostanu zwierząt, ale gdy są one dobrze kontrolowane, warunki oferowane ptakom dają im możliwość wyrażania swoich potrzeb behawioralnych, co prowadzi do zwiększenia dobrostanu.

Tego typu kurniki są mało zautomatyzowane lub w ogóle nie są zautomatyzowane i dlatego generują duże obciążenie pracą. W obecnym kontekście kolejnego kryzysu związanego z ptasią grypą, należy zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo biologiczne, nawet (a zwłaszcza) w obecności wybiegu na świeżym powietrzu.